

[Ib Thyregod.]

sagt enhver udgift, som en minister anser for rimelig, kan efter denne praksis afholdes med tilslutning fra folketingets finansudvalg. Og ganske tilsvarende synspunkter findes anført af professor Poul Meyer i Festskrift til professor Poul Andersen, side 286. Jeg kunne nævne andre steder, men der er i hvert fald tre her inden for den statsretlige teori, der gør sig til talsmænd for den opfattelse, at der her foreligger en ganske klar sædvaneret.

Nu siger hr. Aksel Larsen, at det afgørende er ikke, hvad nogle juridiske professorer siger om disse spørgsmål, men det afgørende er, hvad folketinget siger, og hvad folketinget mener om dette spørgsmål, og jeg skal derefter vende mig til spørgsmålet om, hvilke udtalelser der er fremsat i folketinget om disse problemer.

Må jeg for det første nævne, at det første forslag til ministeransvarlighedslov, det lovforslag, som blev fremsat i 1939, og som skulle vedtages i forbindelse med grundlovsrevisionen af 1939, men som ikke blev gennemført, da grundloven faldt bort, omtaler dette spørgsmål og forudsætter, at der eksisterer en sådan praksis. Det er en gammel praksis, den går langt tilbage. Man kan se, at spørgsmålet har været fremme i forskellige sager, der har været ført for rigsretten, men på det tidspunkt er det altså ganske klart, at der eksisterer en sådan praksis. Grundloven er ændret gennem sædvaneret.

Hvis man så vender sig til den nugældende, den nu gennemførte ministeransvarlighedslov, som hr. Aksel Larsen var inde på, vil man se, at den for så vidt ikke udtrykkeligt omhandler spørgsmålet, men at man også her forudsætter, at en sådan praksis eksisterer. Jeg tror ikke, at de udtalelser, som hr. Aksel Larsen citerede, som forsvarsministeren skulle have fremsat i forbindelse med dette forslag, har noget med dette problem at gøre. Det er ikke spørgsmålet om det forfatningsmæssige, som forsvarsministeren har udtalt sig om i denne forbindelse.

Jeg kan også nævne, at problemet var fremme i forbindelse med den såkaldte Vagn Jensensag, og at der i den anledning blev indhentet udtalelser dels fra professor Max Sørensen, dels fra professor

Alf Ross, udtalelser, som findes optrykt i Folketingstidende 1962-63, tillæg B. Jeg vil gerne fra professor Max Sørensens responsum citere en lille smule af det, som vedrører folketingets relation til disse spørgsmål. Professor Max Sørensen siger her sp. 1040 og følgende spalter, at spørgsmålet om denne praksis var fremme under forfatningsrevisionen, således som også hr. Aksel Larsen nævnedet det.

Man foreslog i 1938 en tilføjelse til den daværende bestemmelse, hvor der siges:

„I tilfælde, hvor det efter forholdene skønnes påkrævet at afholde en udgift på forventet efterbevilling, kan regeringen indhente tilslutning hertil hos den forenede rigsdags finansudvalg.“

Det siges i bemærkningerne til forslaget:

„Da erfaringen viser, at det under forskellige forhold kan være nødvendigt eller dog formålstjenligt at afholde en udgift, der ikke er særlig bevilget i finansloven, eller som går ud over, hvad der var påregnet f. eks. ved fremskyndelsen af arbejde, har man ved en tilføjelse til § 48 foreslået at grundlovsfæste den bestående praksis, hvorefter regeringen i sådanne tilfælde søger tilslutning hos finansudvalget til afholdelse af udgiften.“

Det folketingsudvalg, som behandlede dette spørgsmål, vedtog imidlertid, at denne tilføjelse skulle udelades. Man sagde herom i udvalgsbetænkningen følgende:

„Ordene „indhente tilslutning hertil“ kan efter flertallets opfattelse muligt forstås således, at der herved er givet en art endelig hjemmel for bevillingens afholdelse. Det foreslås derfor, at bestemmelsen udgår, uden at man dog herved ønsker at ændre den i en årrække gældende praksis, at en minister kan indhente finansudvalgets tilslutning til at afholde en udgift på forventet efterbevilling.“

Ved betænkningens forelæggelse i tinget udtalte udvalgets ordfører, Hartvig Frisch, følgende:

„Man vil finde det rigtigst, at det fastholdes som det afgørende for al dansk bevillingsskik, at det er rigsdagen, der giver bevillingen, den endelige hjemmel er rigsdagens hjemmel, og man har derfor ment, at stykket ikke skulle indsættes — idet det eventuelt kunne misforstås, som om der nu i grundloven var fæstnet